Vereniging
Behoud de Parel
Grubbenvorst

Provincie Limburg
Stuknummer:
08/37443
Ingek.: 19 SEP 2008
Afdeling: PSG
Af stuk:

Provinciale Staten
Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Grubbenvorst, 18 september 2008/BdP/PG/0020
Betreft: Burgerinitiatief "JA tegen boerenlandbouw, NEE tegen megastallen"

Geachte leden van Provinciale Staten,

Graag bieden wij u hierbij zo'n 4000 handtekeningen aan van Limburgse stemgerechtigden, die graag het burgerinitiatief van de vereniging Behoud de Parel steunen en samen met Behoud de Parel JA zeggen tegen boerenlandbouw en NEE tegen megastallen.

In onderstaande willen wij graag wat uitgebreider stil staan bij de aanleiding van ons burgerinitiatief en onze visie op een reconstructie die nu nog de agro-industriële ondernemers bevoordeelt, ten koste van de (kleinere) gezinsbedrijven en ten koste van de leefbaarheid van de bevolking in de omgeving van de landbouwontwikkelingsgebieden.

Inleiding

In een brief van 22 april 2004 hebben de ministers van LNV en VROM het Reconstructieplan Noord- en Midden-Limburg goedgekeurd. Daarmee werd de reconstructie van het platteland in Noord- en Midden Limburg in gang gezet en uitvoering gegeven aan de reconstructiewet. Onderdeel van het reconstructieplan is het aanwijzen van zogenaamde "Landbouwontwikkelingsgebieden" (LOG's), waar intensieve veeteeltbedrijven[1] zich kunnen vestigen en uitbreiden. Doel: de overlast van deze bedrijven op woon- en natuurgebieden wegnemen door deze bedrijven te verplaatsen naar de LOG's. Immers, zoals het Reconstructieplan constateert: (intensieve) landbouw, wonen, werken, mobiliteit, recreatie en natuur zitten elkaar te vaak in de weg. De Reconstructiewet, die begin 2002 in werking is getreden, heeft daarnaast overigens een extra mogelijkheid geschapen om in de LOG's ook bedrijven te (laten) vestigen, die "duurzaam en innovatief" zijn.

Directe aanleiding voor de Reconstructiewet was de varkenspestepidemie. In de jaren '90 maakten dierziektes, mestoverschotten en marktprijzen het leven van de boeren er niet gemakkelijker op. Protestacties van boeren vonden in het hele land plaats. Ze betekenden een omslag in het agrarische beleid van de overheid. Dat resulteerde in een overheidsbeleid dat gericht was op het terugdringen van de overschotten. Invoering van dierrechten, mestverwerkingswetten en het opkopen van bedrijven brachten de nodige lucht bij de veelal agrarische gezinsbedrijven. En dus ook de realisatie van de Reconstructiewet, die vervolgens door de provincies uitgevoerd moest worden, door het opstellen van reconstructieplannen.

---

[1] *Intensieve veehouderij:* In zijn algemeenheid wordt met intensieve veehouderij bedoeld het bedrijfsmatig houden van dieren zonder dat het bedrijf hoeft te beschikken over grond bestemd voor de voerproductie van deze dieren. De dieren worden in stallen of hokken gehouden. Waar in het Reconstructieplan wordt gesproken over intensieve veehouderij wordt in principe gedoeld op het hebben van een bedrijfsmatige tak van varkens, kippen, vleeskuikens, vleeskalveren, stieren voor de roodvleesproductie, eenden, pelsdieren, konijnen, kalkoenen of parelhoenders (waarvoor een milieuvergunning uiterlijk op het tijdstip van de bekendmaking van het Reconstructieplan is verleend). De melkveehouderij wordt niet als intensieve veehouderij beschouwd.

Door de schaalsprong die de reconstructie - onbedoeld - met zich meebrengt, wordt in een klap de "winst" die geboekt is tenietgedaan en worden de gezinsbedrijven in de hoek gezet.

In de inleiding van het visiestuk van de provincie m.b.t. het Reconstructieplan Noord- en Midden Limburg stelt Gedeputeerde Driessen ten aanzien van de verantwoordelijkheid voor de uitvoering:
"(..) belangrijker is de keuze in het Reconstructieplan om de verantwoordelijkheid voor de uitvoering, voor het bereiken van die doelen, daar te leggen waar die hoort: in het gebied zelf." Hij doelde daarbij met name op de bestuurders in die gebieden. De bevolking was zich nauwelijks bewust van wat er zich in bestuurlijk Limburg voltrok en de gevolgen die dat voor die zelfde bevolking zou hebben. En ondanks de stelling in het visiestuk (Deel A) van het reconstructieplan, dat samen met de bevolking de problemen moeten worden geïnventariseerd en dat concrete projecten moeten worden uitgevoerd om die problemen op te lossen, is die bevolking amper betrokken bij de planvorming.
"*De lokale bevolking weet immers het beste wat er speelt en kan gericht naar oplossingen zoeken*" wordt in het visiestuk gesteld. Je zou mogen veronderstellen dat de bestuurders van de gemeenten in hun besluitvorming dit uitgangspunt aanhouden en de belangen van de bevolking laten prevaleren boven het individuele belang van een ondernemer. In Horst aan de Maas blijkt het tegendeel. Hoewel in een door de gemeente verricht onderzoek (uitgevoerd door Blonk Milieu Advies) geconstateerd wordt dat de komst van het zogenaamde Nieuw Gemengd Bedrijf (NGB)[2] de leefomstandigheden in de omgeving verslechterd (meer ammoniak, stank en fijnstof bijvoorbeeld), stelt B&W dat het bedrijf "duurzaam en innovatief" is. Die duurzaamheid en innovativiteit blijken overigens voor een groot deel afhankelijk van het management van het Nieuw Gemengd Bedrijf... De verbetering van de omgevingskwaliteit (natuur, landschap, water, ammoniak, stank), doel van het reconstructieplan, wordt dus niet gerealiseerd.

Driessen stelt óók in de inleiding op het Reconstructieplan: "(dat het plan) bovenal ons allen uitdaagt om samen te bouwen aan een duurzaam en leefbaar platteland". Nu de bevolking zich wel bewust wordt van de consequenties van het Reconstructieplan, roert die bevolking zich (4100 handtekeningen aangeboden aan de gemeenteraad tegen de komst van een megastal). De bevolking ontdekt dat de plannen – ook andere dan die met betrekking tot de reconstructie - niet (altijd) bijdragen aan de duurzaamheid en leefbaarheid[3] van "hun" platteland. Waar in het visiestuk opgemerkt wordt dat "Noord- en Midden-Limburg een prachtig gebied" is, worden in hoog tempo plannen geproduceerd, die dat prachtige gebied een revolutionair ander aanzicht geven. Denk aan plannen als een zandverwerkingscentrale, de Floriade, de tuinbouwgebieden Californië (145 ha. en later nog eens 200 ha) en Siberië, Trade Port Noord, uitbreiding van de veiling, de komst van autosnelwegen en allerlei andere infrastructurele maatregelen die er op gericht zijn de toenemende verkeersstromen in goede banen te leiden, maar vooral gekenmerkt worden door nog meer verkeer en dus nog meer uitstoot van gassen, fijnstof en wat dies meer zij en verdere aantasting van dat "prachtig gebied". Veel van die plannen zijn geconcentreerd rondom Grubbenvorst (zie kaartje hieronder).[4]

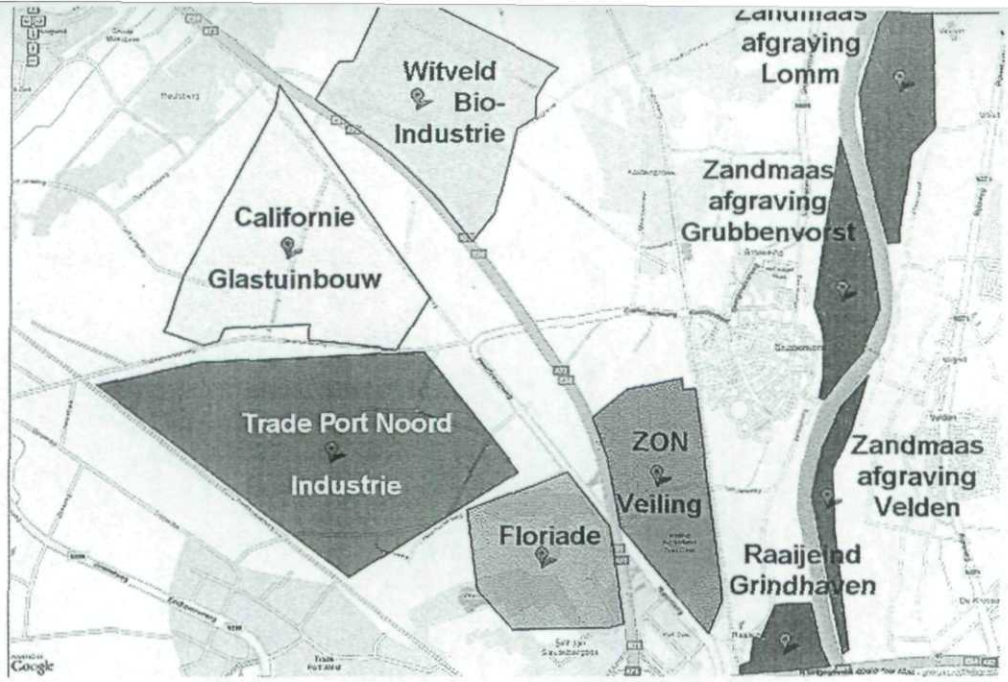
[2] Het NGB kent de volgende onderdelen: een kippenbedrijf met 1,3 miljoen kippen, een varkensbedrijf met 35.000 varkens, een slachterij en een mestvergistingsinstallatie. De slachterij en mestvergistingsinstallatie kunnen niet beschouwd worden als agrarische activiteiten en horen dus niet thuis in het buitengebied.

[3] Eén van de burgers die deelnam aan een actie van Behoud de Parel drukte het als volgt uit: "De komst van het NGB betekent verpaupering van het platteland, omdat er nog slechts een woning bij 1,3 miljoen kippen komt te staan en verder niemand meer op een stinkend platteland met grote vleesfabrieken wil wonen".

[4] Behoud de Parel heeft aan Gedeputeerde Staten van Limburg én aan het College van B&W van de gemeente Horst aan de Maas in een brief d.d. 13 juli 2007 in een brief gepleit voor het instellen van een Plan-MER voor dit gehele gebied, met name in verband met de cumulatie van milieueffecten. Tot nu toe heeft gedeputeerde Staten nog geen eenduidig antwoord gegeven op het verzoek van Behoud de Parel of anderszins duidelijk gemaakt dat zij van plan is een plan-MER in te stellen.

Vereniging Behoud de Parel
p.a. Winterheide 3
5971 GD GRUBBENVORST

www.behouddeparel.nl
info@behouddeparel.nl
KvK nr. 14099683

Bij de discussie over de totstandkoming van de reconstructiewet zagen verschillende bedrijven hun kans schoon te komen tot opschaling van hun bedrijf. Een lobby richting landelijk politiek ontstond. Het NGB is daar een duidelijk voorbeeld van. In het kwartaalblad van Systeeminnovatieprogramma's (nummer 8), gepubliceerd in najaar 2005 zegt Trudy van Megen (Knowhouse), dat *geprobeerd* wordt de vestiging van het NGB te realiseren binnen de bestaande landelijke en plaatselijke regelgeving. Maar – en dan komt het addertje onder het gras – indien dat niet lukt heeft de minister nu al toegezegd dat de wetgeving zodanig wordt aangepast, dat het bedrijf alsnog gerealiseerd kan worden. Letterlijk zegt ze: "Dat bestuurders en overheden een positieve grondhouding hebben, is minstens even waardevol. Dat is bij het NGB het geval. Minister Veerman[5] heeft het project de "status aparte" verleend. Dat betekent dat als de initiatiefnemers op onoverkomelijke hobbels stuiten in wet- en regelgeving, overheden er aan willen meewerken om hiervoor aparte regelgeving te laten gelden"! Verderop zegt ze: "Niet alleen de minister, ook de gemeente en de provincie omarmen het innovatieve idee. We worden haast doodgeknuffeld"… Een mooie binnenkomer. Werden tot dan toe bedrijven met zo'n 5000 varkens en 160.000 kippen al groot bevonden, in het kader van de reconstructie dienden zich plannen van veeteeltbedrijven aan met dubbele aantallen: bedrijven met 10.000 tot 12.000 varkens kregen de titel van megabedrijf. Met recht mag het Nieuw Gemengd Bedrijf, met 35.000 varkens en 1,2 miljoen kippen een megamegabedrijf genoemd worden. Elders in Nederland dienen zich eveneens bedrijven aan, die een dergelijke schaalsprong laten zien. Het zijn juist die gebieden, die – zoals in de reconstructiewet vermeld – toch al een concentratie van (met name) de varkenshouderijen laten zien: De Gelderse Valei en Oost-Gelderland, Oost-Overijssel en het oosten van Noord-Brabant samen met Noord-Limburg. De komst van een mestkippenbedrijf (als onderdeel van het NGB) maakt de concentratie van intensieve veeteeltbedrijven (zeker in Noord-Limburg) alleen maar groter!

In de wet wordt gesteld dat de pretenties die deze gebieden hebben voor recreatie en toerisme niet kunnen worden benut. Dat blijft gelden voor de LOG's, zeker het LOG in Horst aan de Maas. Daar verplaatsen zich immers maar een klein aantal bedrijven uit die gemeente naar het LOG en tegelijkertijd komt er een mammoet bij, afkomstig van buiten de (gemeentelijke en deels provinciale) grens!

[5] Als voorzitter van Natuurmonumenten stelt Cees Veerman: "De grote varkensstallen waarin enkele tienduizenden varkens kunnen worden gehuisvest, kunnen een aantasting vormen van het Nederlandse cultuurlandschap". Bron: Agrarisch Dagblad 24-8-'07 – zie ook http://www.behouddeparel.nl/cms/?q=node/60

Vereniging Behoud de Parel
p.a. Winterheide 3
5971 GD GRUBBENVORST

www.behouddeparel.nl
info@behouddeparel.nl
KvK nr. 14099683

De Reconstructiewet verwoordde het voornemen van de regering om omvang en locatie van de varkens- en kippenstapel in de nabijheid van verzuringsgevoelige onderdelen van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) te sturen. In het geval van het LOG Witveld is het tegendeel bereikt. Deze is immers gelegen nabij deze EHS (met als onderdeel Kaldenbroek)[6]. En het te vestigen NGB – zo blijkt uit het rapport van Blonk Milieu Advies in opdracht van de gemeente Horst aan de Maas - laat een sterke toename van ammoniakuitstoot zien. Dat kan nooit de bedoeling zijn geweest van de provincie.

Inmiddels zijn er – naast het al eerder genoemde onderzoek van Blonk Milieu Advies in opdracht van de gemeente Horst aan de Maas - vele onderzoeksrapporten verschenen, die zowel op landelijk niveau, als regionaal, hun licht laten schijnen over de gevolgen van de reconstructie in het algemeen en de komst van mega(mega)bedrijven in het bijzonder. De belangrijkste rapporten zijn opgesteld door het Milieu- en Natuurplanbureau, de Raad voor Dierenaangelegenheden, het RIVM en de Raad voor het Landelijk Gebied in opdracht van de Tweede Kamer (12-2-'08 verschenen). De rapporten komen tot de conclusie dat de komst van megastallen op nationale schaal wellicht winst kan betekenen voor het milieu, maar plaatselijk zullen de bedrijven overlast voor de bevolking brengen in de vorm van ammoniak, fijnstof, geur en verkeersoverlast. Het RIVM concludeert dat er aan megastallen een aantal gezondheidsrisico's kleeft. Daarbij doelt ze met name op fijnstof, MRSA in samenhang met het overvloedige gebruik van antibiotica en de verspreiding van allerlei infectieziektes (waarvan influenza - griep - de belangrijkste is). Ook wordt gesteld dat de grote bedrijven in te passen zijn in het (open) landschap, maar dat daarvoor wel een zogenaamd beeldkwaliteitsplan moet worden opgesteld.
De rapporten zijn feitelijk een theoretische beschouwing op de problematiek, zo stellen de onderzoekers. Er is ten aanzien van megabedrijven nog weinig onderzoek gedaan.

Ondanks de constatering dat de komst van megastallen voor de omgeving negatieve gevolgen heeft en gezondheidsrisico's met zich meebrengt, komen plaatselijke bestuurders tot de conclusie dat ze mee moeten werken aan de komst van de megastallen. Bijvoorbeeld: Het RIVM geeft aan dat een kippen- en varkensbedrijf minimaal één tot twee kilometer uit elkaar moeten staan om infecties (en mutaties van virussen in voor mensen gevaarlijke infecties) te voorkomen. In de situatie van het LOG Witveld kan aan deze norm niet voldaan worden. Verder wenst de gemeente Horst aan de Maas – ondanks een voorstel daartoe van de PvdA-fractie, ondersteund door de SP-fractie, die samen 10 van de 21 zetels in de gemeenteraad van Horst aan de Maas bezetten - geen beeldkwaliteitsplan te maken, zoals door de Raad voor het Landelijk Gebied wordt geadviseerd. Ook bestaan grote vraagtekens bij de mogelijkheid van adequate handhaving, omdat de megabedrijven een gesloten systeem hanteren, waarbinnen controle door buitenstaanders nauwelijks mogelijk is.

Het al eerder genoemde onderzoek van Blonk Milieuadvies laat zien dat het NGB voor de omgeving over vrijwel de gehele linie een toename van overlast zal brengen. Dus zowel ten aanzien van ammoniak, stank, geluid en fijnstof. Eind mei is het rapport gepresenteerd. In het uiteindelijke rapport "Nieuw Gemengd Bedrijf, duurzaam en innovatief?" wordt gesteld dat realisatie van het NGB op nationale schaal op nagenoeg alle thema's een zekere duurzaamheidswinst oplevert. De concentratie van de grote hoeveelheid dieren in het NGB op één locatie veroorzaakt echter ter plaatse een toename van de milieudruk (ammoniak, geur en fijn stof). Het kippenbedrijf scoort op enkele punten positief (onder andere het uitblijven van kippentransporten, omdat aan het bedrijf een slachterij gekoppeld is). Maar het varkensbedrijf is niet veel beter (of slechter) dan de meeste nu al bestaande varkensbedrijven. Eén belangrijk aspect - de afstand tussen het kippen- en varkensbedrijf - baart de onderzoekers wel zorgen. De kans op het uitbreken van een voor de mensen gevaarlijke griepvariant is volgens verschillende wetenschappers zeker aanwezig. Of het bedrijf uiteindelijk echt duurzaam is, hangt voor een groot deel af van de manier waarop het management het bedrijf zal runnen, zo melden de onderzoekers van Blonk Milieuadvies.

---

[6] Bij Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten (voor zover gelegen in de EHS) en de (overige) EHS-gebieden worden de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden beschermd in het kader van het nationaal ruimtelijk beleid (PKB Nota Ruimte) door toepassing van een specifiek afwegingskader, het zogenoemde 'nee, tenzij'-regime. **Binnen en nabij deze gebieden zijn nieuwe plannen, projecten of handelingen in principe niet toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten.**

Vereniging Behoud de Parel
p.a. Winterheide 3
5971 GD GRUBBENVORST

www.behouddeparel.nl
info@behouddeparel.nl
KvK nr. 14099683

Niet echt een hard gegeven, waarop je als overheid kunt bouwen. Daarbij komt dat het draagvlak voor de inrichting van LOG Witveld in Horst aan de Maas bijzonder smal is. Naast de massale protesten van de bevolking heeft de gemeenteraad van Horst aan de Maas op 12 februari 2008 slechts met een nipte meerderheid (één stem meer) ingestemd met de gebiedsvisie voor Landbouwontwikkelingsgebied Witveldweg, waar zich in totaal *zes* bedrijven kunnen vestigen met een omvang van 35.000 varkens en 1.300.000 pluimvee, inclusief slachterij en mestverwerking (zoals het NGB).

Een onderzoek van recenter datum is afkomstig van het Centrum voor Landbouw en Milieu (CLM). Uit dat rapport, een uitgebreide literatuurstudie naar de vele onderzoeken met betrekking tot megastallen, zoals die momenteel beschikbaar zijn, blijkt dat megabedrijven zeker niet zonder risico's zijn en op dit moment, met de huidige beschikbare technieken niet bijdragen aan een duurzame veehouderij. Een integrale duurzaamheidanalyse van megastallen ontbreekt en op onderdelen spreken rapporten van onderzoeksinstituten en adviesraden elkaar tegen. Landschappelijk en ruimtelijk gezien is concentratie van stallen gewenst, maar vanwege dier- en volksgezondheid is spreiding noodzakelijk. De verschillende door CLM bestudeerde rapporten schenken aandacht aan de emissies uit de stallen, het dierenwelzijn en/of de diergezondheid. Maar het is opmerkelijk dat belangrijke wereldwijde vraagstukken als energie, klimaat en biodiversiteit in vrijwel geen enkel rapport aan bod komen. Megastallen kunnen positief zijn voor economie, ammoniak, stank, fijn stof, landschap, dierenwelzijn en diergezondheid. Maar veehouders kunnen deze positieve effecten van megastallen alleen verzilveren, als wordt voldaan aan een groot aantal voorwaarden. In de praktijk blijken megastallen daar echter zelden aan te voldoen en scoren ze nauwelijks beter dan gangbare bedrijven. En net als in de vier rapporten die aangeboden zijn aan de Tweede Kamer als het rapport van Blonk Milieu Advies komt het CLM tot de conclusie dat megastallen lokaal juist negatieve effecten hebben met betrekking tot stank, fijn stof en landschap. En daarnaast ook op zaken als dierenwelzijn, diergezondheid en zelfs volksgezondheid. Veel van deze negatieve effecten vertalen zich in een zeer gering maatschappelijk draagvlak voor megastallen, met name in de directe omgeving.

Vanuit landschappelijk oogpunt is concentratie van megastallen gewenst om het ruimtebeslag van de veehouderij te beperken. Maar vanuit dier- en volksgezondheid is een afstand van 1 tot 2 km tussen megastallen nodig om de kans op de overdracht van ziektekiemen te verkleinen. Deze spanning tussen enerzijds landschap en anderzijds dier- en volksgezondheid, levert een Gordiaanse knoop op voor het ontwerpen van een duurzame veehouderij.

Mogelijkheden om te komen tot wijzigingen van het reconstructieplan

De provincie is in de reconstructiewet primair verantwoordelijk voor de vertaling van de hoofdpunten van beleid, zoals geformuleerd in de rijksuitgangspunten, in uiteindelijk concrete maatregelen en acties die bijdragen aan de beoogde kwaliteitsimpuls. Daarbij – zo stelt de wet – dient er vooral aandacht te zijn voor de positie van de gemeenten. Zonder hun medewerking en commitment zal een reconstructie niet naar behoren kunnen worden gerealiseerd. De reconstructie krijgt voor een belangrijk deel gestalte door het treffen van inrichtingsmaatregelen, die hun weerslag zullen hebben op gemeentelijke bestemmingsplannen. Bij de realisatie van de gewijzigde inrichting zijn gemeenten ten nauwste betrokken.

De primaire verantwoordelijkheid van de provincie voor de uitvoering van de reconstructiewet komt tot uiting in het op te stellen reconstructieplan. Dat reconstructieplan, dat loopt van 2004 tot eind 2015 en feitelijk een nadere uitwerking is van het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL), is de publiekrechtelijke basis waarop in het reconstructiegebied de maatregelen en voorzieningen beschreven worden, die noodzakelijk geacht worden om de gewenste resultaten te bereiken. Omdat de reconstructie een dynamisch proces is dat over een lange reeks van jaren zal spelen, kan het reconstructieplan niet het eerste en het laatste woord zijn over de te ondernemen stappen. Er is in voorzien dat steeds rekening gehouden kan worden met de meest recente ontwikkelingen. Invulling kan – tot op perceelsniveau – in het kader van de uitwerking plaatsvinden (artikel 18 en volgende) of gewijzigd worden (artikel 26). Sowieso wordt een vierjaarlijkse cyclus van bestuursafspraken aangehouden, waarin in het licht van de gemaakte afspraken zo nodig om de vier jaar wijzigingen worden doorgevoerd (artikel 12).

Vereniging Behoud de Parel
p.a. Winterheide 3
5971 GD GRUBBENVORST

www.behouddeparel.nl
info@behouddeparel.nl
KvK nr. 14099683

In de inleiding is aangegeven welke recente ontwikkelingen (met name onderzoeksgegevens) voor de vereniging Behoud de Parel, gevestigd in Grubbenvorst (gemeente Horst aan de Maas) reden zijn om – via een burgerinitiatief – te komen tot een voorstel tot wijziging in het Reconstructieplan. Er zijn bij de concretisering van het reconstructieplan voldoende nieuwe feiten en omstandigheden, die bij de besluitvorming van de reconstructie onbekend waren, om tot heroverweging te komen.De initiatiefnemers van dit burgerinitiatief willen een platteland met toekomst, waarbij voedselproductie, natuur en ruimte in balans zijn. Daarvoor is een invulling van de reconstructie nodig, die duurzaam is (gezonde voeding) en toekomst biedt voor échte boerenlandbouw. Boerenlandbouw staat voor grondgebonden landbouw en is vaak gezinslandbouw of gemengd bedrijf.

Het huidige Reconstructieplan is *geen* gedetailleerd plan waarin precies beschreven wordt hoe Noord- en Midden-Limburg er in 2015 uitziet en welke projecten – bijvoorbeeld – in 2012 worden uitgevoerd, maar een plan op hoofdlijnen. In de praktijk blijkt – zo mag geconcludeerd worden uit voorgaande – dat de inrichting van de landbouwontwikkelingsgebieden door de gemeenten er toe leidt, dat leefbaarheiddoelstellingen rondom die LOG's niet bereikt worden en dat de ideeën van de bevolking (die toch het beste weet wat er speelt en gericht naar oplossingen kan zoeken, volgens de provincie in haar reconstructieplan) niet of nauwelijks gehonoreerd worden. Sterker nog: die worden genegeerd. Dat pleit er voor, om als provincie veel meer de regie te nemen en ook voor de inrichting van de LOG's een duidelijk(er), concreter en gedetailleerder kader te scheppen. Een wijziging van het reconstructieplan, die het mogelijk maakt op dit niveau als provincie kaders te stellen, maakt ingrijpender wijzigingen – bijvoorbeeld de wijziging van gebieden die aangewezen zijn als landbouwontwikkelings-, verwevings- en extensiveringsgebieden – overbodig. Het bestemmingsplan dat geldt op het moment van bekendmaking van de wijziging van het Reconstructieplan, blijft het toetsingskader voor bouwaanvragen.
Bij herziening van het bestemmingsplan zal de Provincie bij het verlenen van goedkeuring een en ander toetsen aan het gewijzigde Reconstructieplan, zoals zij normaal toetst aan het streekplan.
Bij strijd tussen het Reconstructieplan en het bestemmingsplan kan de Provincie goedkeuring aan het bestemmingsplan onthouden. De onderdelen van het Reconstructieplan waarvan rechtstreekse doorwerking in bestemmingsplannen gewenst is, moeten als zodanig in het Reconstructieplan worden benoemd en begrensd. Het Reconstructieplan geldt dan voor die onderdelen als voorbereidingsbesluit in de zin van artikel 21 Wet op de Ruimtelijke Ordening (artikel 27, lid 1. Reconstructiewet). De gemeente dient vervolgens het bestemmingsplan in overeenstemming met het Reconstructieplan te brengen. Totdat zij dat heeft gedaan behoudt het Reconstructieplan de status van voorbereidingsbesluit (dus zonder een maximumtermijn). Dit heeft consequenties voor het verlenen van bouwvergunningen.

In welke richting dienen wijzigingen aangebracht te worden?

1. *De schaalgrootte van de bedrijven binnen een LOG, afzetgebied en logistiek*
De binnen Landbouwontwikkelingsgebieden toe te laten schaal van te vestigen bedrijven bepaalt voor een groot deel de mogelijk nadelige gevolgen van dat LOG voor haar directe omgeving. Zeker als binnen een LOG mogelijkheden geboden worden voor meerdere mammoetbedrijven (met meer dan 30.000 varkens en een miljoen kippen) – in het geval van Horst aan de Maas zelfs zes bedrijven van deze schaal – heeft dat een grote impact op de omgeving. Reden voor de bevolking te protesteren tegen een "buur" van die omvang. Belangrijke motieven voor dit protest zijn zorgen over stank en geluidsoverlast, risico's voor de volksgezondheid (m.n. fijnstof), verkeersoverlast (samenhangend met de logistieke bewegingen m.b.t. voer-, vee-, en/of vleestransporten), aantasting van het kleinschalige open landschap en aandacht voor het welzijn van mens en dier (zowel binnen het bedrijf als tijdens het transport). Maar ook de bedreiging van megabedrijven voor het voortbestaan van gezinsbedrijven in de agrarische sector spelen een belangrijke rol, net als de teelt van soja, waarvan de schroot in veevoer is verwerkt en waarvoor – bijvoorbeeld in Brazilië – oerwoud gekapt moet worden en de kleine boeren geen bestaansrecht meer hebben. Tenslotte is ook de voedselsouvereiniteit van elk land in het geding, indien – bijvoorbeeld – derdewereldlanden overspoeld worden door goedkope voedingsproducten, waardoor de voedselproductie in eigen land in de knel raakt. Om tegemoet te komen aan die zorgen is het van belang als provincie met betrekking tot dit aspect (schaalgrootte) grenzen aan te geven.

Vereniging Behoud de Parel
p.a. Winterheide 3
5971 GD GRUBBENVORST
www.behouddeparel.nl
info@behouddeparel.nl
KvK nr. 14099683

2. *M.E.R., G.E.R. en MKBA*

a. Het reconstructieplan is voorzien van een M.E.R. en binnen de LOG's worden ook individuele bedrijven aan de hand van een M.E.R. getoetst. Maar meerdere keren is gebleken dat een grote veedichtheid kan leiden tot grote veterinaire problemen én voor gezondheidsproblemen, wat leidt tot grote gevolgen voor andere functies in het gebied buiten het LOG (denk aan toeristische functies, woonfuncties in de nabij gelegen kernen en dergelijke). Vandaar dat het logisch is te pleiten voor een "plan-m.e.r." voor elk Landbouwontwikkelingsgebied apart. Dat biedt de mogelijkheid vast te stellen hoeveel (te verplaatsen) bedrijven in een LOG gevestigd kunnen worden.

b. De afgelopen periode is steeds duidelijker geworden, dat naast veterinaire ziekten (die mede de aanleiding waren voor het realiseren van de reconstructiewet) ook volksgezondheidsaspecten een belangrijke factor vormen. De rapportage van het RIVM, eerder in de inleiding genoemd, geeft daar duidelijke informatie over. Naast een M.E.R. ligt het voor de hand – gezien die inmiddels vastgestelde volksgezondheidsrisico's (fijnstof, MRSA, infectieziekten) – ook te voorzien in een G.E.R.: een gezondheidseffectrapportage.

c. Daar waar de maatschappelijke effecten en daarmee gepaard gaande kosten van de intensieve veeteelt groot zijn, met name in de concentratiegebieden (waarvan Noord- en Midden Limburg er een is), lijkt een zogenaamde Maatschappelijke Kosten en Baten Analyse (MKBA) eveneens voor de hand te liggen. Als het gaat om de effecten, spreken we bijvoorbeeld over de betaalbaarheid van vlees, maar ook over de uitstoot van ammoniak of bepaalde wijzen van dieren houden, de vorming (of aantasting) van het landschap. Sommige kosten die het gevolg zijn van de intensieve veehouderij, worden niet door de sector, maar door de maatschappij (de bevolking) betaald. Denk daarbij aan de kosten van de grondwatervervuiling of de aviaire influenzacrisis van 2003 (volgens gegevens van het LEI heeft het Rijk toen zo'n 180 miljoen euro uitgegeven aan de bestrijding van vogelgriep). In het streven naar een duurzame veehouderij is een verdere internalisering van dit soort kosten een belangrijk doel.
Daartoe heeft het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit op voorstel van de Tweede Kamer onderzoek laten doen naar de kosten die de intensieve veehouderij afwentelt op de maatschappij en vervolgens is een methode ontwikkeld, waarmee alle effecten van de intensieve veehouderij kunnen worden weergegeven. Met behulp van deze methode kan de provincie – bijvoorbeeld voor de aangewezen LOG's – de effecten (en daarmee de kosten en baten) van de intensieve veehouderij op de omgeving in kaart brengen. In het rapport "Maatschappelijke effecten van de intensieve veehouderij" (maart 2008) wordt de focus daarbij vooral gericht op de vleesproductie binnen de ketens van de vleesvarken- en vleeskuikenhouderij.

3. "Cradle to cradle"

"Cradle to cradle" wordt door bestuurders in vele toonaarden omarmd. Het lijkt dan ook logisch dat bij de inrichting van LOG's en de eisen die gesteld worden aan de daar te vestigen bedrijven, gebaseerd zijn op dit principe. Grondgebonden bedrijfsvoering richt zich op het gebruik van voer van eigen bedrijf, regio, provincie, land of buurlanden en vervolgens hergebruik van mest op deze landbouwgronden (het principe "graan voor vlees en mest" en "mest voor graan").

Een en ander heeft de vereniging Behoud de Parel – als burgerinitiatief - uitgewerkt in een voorstel.

Dat voorstel luidt als volgt:

Vereniging Behoud de Parel
p.a. Winterheide 3
5971 GD GRUBBENVORST

www.behouddeparel.nl
info@behouddeparel.nl
KvK nr. 14099683

Provinciale Staten van Limburg, in vergadering bij een,

Overwegende dat - in het kader van de reconstructie - plannen zijn ontwikkeld voor mega varkens- en kippenbedrijven, die zich willen vestigen in de landbouwontwikkelingsgebieden en enerzijds als een bedreiging ervaren worden voor de volksgezondheid en de leefbaarheid van burgers én anderzijds de doodsteek kunnen betekenen voor agrarische gezinsbedrijven (met als gevolg de verstoring van sociale verbanden en afbraak van duurzame werkgelegenheid);
Overwegende dat het van belang is dat intensieve veeteeltbedrijven nabij woonkernen en natuurgebieden verplaatst worden naar landbouwontwikkelingsgebieden;
Overwegende dat het nu nog open karakter van het landschap – ook in de landbouwontwikkelingsgebieden – gewaarborgd dient te worden;
Overwegende dat de door vele bestuurders omarmde "cradle-to-cradle-gedachte" (een verdere uitwerking van duurzame ontwikkeling van onze wereld) haaks staat op een (agrarische) industrialisering van het platteland, die onvermijdelijk vele (vracht)transportbewegingen met zich mee zal brengen en die een verstoring zal betekenen van de balans tussen voedselproductie, energiegebruik en arbeidsinzet;
Overwegende dat een duurzame invulling van landbouwontwikkelingsgebieden vraagt om een actieve overheid, ook op provinciaal niveau, die voorwaarden stelt om schade aan de gezondheid te voorkomen en de leefbaarheid bevordert en daarmee een maatschappelijk draagvlak creëert voor een gezonde en duurzame (gezins)landbouw;

Besluit:

Voor de vestiging van bedrijven in landbouwontwikkelingsgebieden in het reconstructieplan een aantal voorwaarden op te nemen, die een waarborg betekenen voor de volksgezondheid en de leefbaarheid van burgers in de omgeving van deze landbouwontwikkelingsgebieden en die een toekomst bieden aan de agrarische gezinsbedrijven in Limburg;
Ter bepaling van de voorwaarden voor een verdere invulling van landbouwontwikkelingsgebieden de volgende uitgangspunten en criteria mee te nemen:

a. instellen van een plafond ten aanzien van de grootte van het bedrijf (per sector), uitgedrukt in NGE's, rekening houdend met een fatsoenlijk inkomen voor een gezinsbedrijf en volwaardige arbeidskrachten (VAK's) per bedrijf.
b. voedselproductie ten behoeve van de omringende regio's met onder andere als doel een minimum aan logistieke bewegingen (voer-, vee- en/of vleestransporten) te genereren en uitgaande van voedselsouvereiniteit van elk land.
c. grootschalige agro-industriële vleesproductie en de verwerking daarvan hoort niet thuis op landbouwgrond/platteland.
d. om vast te stellen hoeveel (te verplaatsen) bedrijven in een LOG gevestigd kunnen worden, moet de lokale overheid vooraf een Milieu Effect Rapportage, een Gezondheids Effect Rapportage (GER) en een Maatschappelijke Kosten Baten Analyse uitvoeren.
e. bedrijven die zich vestigen in een LOG, dienen gericht te zijn op welzijn, kwaliteit en grondgebondenheid (waarbij een evenwicht tot stand wordt gebracht tussen grond en mest). Grondgebonden bedrijfsvoering richt zich op het gebruik van voer van eigen bedrijf, regio, provincie, land of buurlanden en vervolgens hergebruik van mest op deze landbouwgronden (het principe "graan voor vlees en mest" en "mest voor graan". Een principe dat naadloos aansluit bij de uitgangspunten van "Cradle to Cradle", die veel bestuurders omarmen.

En in dat kader die wijzigingen aan te brengen in het reconstructieplan, die de hiervoor beoogde invulling van landbouwontwikkelingsgebieden realiseert.

Vereniging Behoud de Parel
p.a. Winterheide 3
5971 GD GRUBBENVORST

www.behouddeparel.nl
info@behouddeparel.nl
KvK nr. 14099683